

“Sóc partidari de la interconfessionalitat, no de l'ecumenisme”

Àngel Cortès
(Barcelona, 1924),
pastor protestant
i president de la
Institució Bíblica
Evangèlica de
Catalunya, és un dels
exponents més
destacats entre
nosaltres de les
confessions cristianes
sorgides a partir de la
Reforma del segle XVI,
que compten uns
125.000 adeptes al
Principat i 500 milions
arreu del món.

Angel Cortès i Hejwan, membre d'una confessió evangèlica coneguda amb el nom de les Assemblies dels Germans, en la branca dita “dels oberts”, té també una dilatada tradició nacionalista com a militant clandestí d'Estat Català (EC) i, actualment, és membre de CDC. Director de *Torxa*, publicació universitària d'aquell petit partit fundat per Francesc Macià, l'any 1945 fou detingut i empresonat, a més d'expulsat de la Universitat de Barcelona, on estudiava dret. Vinculat un temps al món del sardanisme i al moviment associatiu de l'antiga vila barcelonina de Gràcia, treballà durant molts anys en una empresa dedicada a la importació i l'exportació.

Cortès ha col·laborat amb el moviment internacional Àgape, dedicat a l'evangelització i l'ensenyament de la Bíblia. El 1966, fou un dels fundadors de la Fundació Bíblica Evangèlica de Catalunya, dita posteriorment Institució Bíblica Evangèlica de Catalunya (IBEC), que presideix des del 1979. Entre les seves diverses publicacions —que culminen, per ara, amb una versió recent de la Bíblia en català—, destaca la continuïtat, des del 1968, de la revista *Presència Evangèlica*, que el nostre entrevistat va fundar i dirigir, i de la qual és avui redactor en cap. La destacada tasca de catalanització que tot plegat representa ha estat reconeguda per la Generalitat de Catalunya amb la concessió de la Creu de Sant Jordi a Àngel Cortès (1986) i a la Institució Bíblica Evangèlica (1997).

—La vostra família, ja era protestant?

—No, no ho era. Els seus membres

provenien d'una tradició catòlica, però no es consideraven creients. Jo mateix no vaig ser batejat: ho seria d'adult, com a protestant. Però el meu pare havia viatjat molts anys pels Estats Units, i a l'estat de Louisiana havia entrat en contacte amb la comunitat protestant dels quàquers. Això em va influir una mica, però, de tota manera, el primer protestant de la família he estat jo. En canvi, els meus pares ja militaven a Estat Català, i jo vaig començar a fer-ho com a membre de les seves Joventuts.

—Com va anar evolucionant, aquesta trajectòria nacionalista?

—Vaig passar un llarg període d'inactivitat, però en l'època de la transició era dirigent d'Estat Català. Avui sóc de Convergència perquè considero que EC, malauradament, no té cap viabilitat política. Per cert, que de protestants, a CDC, n'hi ha força, més dels que sovint es creu.

—Com us vinculeu a les confessions cristianes de signe evangèlic?

—No em sentia gens atret pel catolicisme, i encara menys per una església que, a la primera postguerra, va tenir un paper molt determinat, però necessitava donar un sentit a la meva sensibilitat pels valors espirituals. Vaig tenir uns primers contactes amb els adventistes, però no em van satisfer. Els anys 50, quan ja era casat, un dia passava pel davant d'un edifici del carrer de Terol, de Gràcia, i vaig sentir-hi cantar. Em vaig quedar una mica atònit, fins que em van convidar a entrar-hi: era una de les esglésies de les Assemblies dels Germans. A partir d'a-

“L’ecumenisme, tal com l’entén l’Església Catòlica, pretén la submissió de les altres confessions cristianes via integració. Per això el diàleg es fa cada cop més difícil”

leshores, i mitjançant una experiència de conversió que per a mi ha estat decisiva, formo part del món evangèlic o protestant.

—Al qual hi heu aportat, molt destacadament, la vostra voluntat de servei al país...

—No sense dificultats, cal dir-ho, però també amb uns resultats prou satisfactoris, tot i que bàsicament cenyits al Principat. Els protestants del País Valencià no són gens catalanistes, i a les Illes, malauradament, n’hi ha molt poquets. De tota manera, l’evangèlic, encara que es trobi en minoria, acostuma a ser un fidel molt actiu, tant pel que fa a les manifestacions estrictament religioses com a les seves derivacions socials: esplais, colònies d’estiu, llars d’avis, activitats culturals... Fins i tot, com és sabut, disposem d’institucions hospitalàries, com per exemple, a Barcelona, l’Hospital Evangèlic.

—Amb la versió de la Bíblia que la IBEC acaba d’editar, la cultura catalana ja disposa de quatre traduccions de les Escriptures: la de la Fundació Bíblica Catalana (Institut Cambó), la de Montserrat, la Interconfessional i l’Evangèlica. Déu n’hi do, oi?

—Certament, la situació és molt rellevant en aquest sentit. En el nostre cas, aquesta Bíblia del 2000, que en diem, ens ha costat trenta anys. La coberta és un disseny de Daniel Giralt-Miracle, un dels evangèlics catalans més coneguts, i en la traducció i revisió de textos hi han treballat membres de diverses confessions dins del protestantisme, perquè la IBEC ha volgut ser sempre, en el nostre àmbit, un factor de cohesió. La revista *Presència Evangèlica*, que té un tiratge de 4.500 exemplars, n’és una demostració ben clara, com a eina d’informació i també de normalització lingüística. Però els estudis bíblics i les publicacions constitueixen només una part de la nostra activitat. També ens hem dedicat molt, per exemple, a la música, organitzant concerts de música clàssica, d’espirituals negres, nades... Tenim corals pròpies, i ja fa 36 anys que fem un concert de Nadal a Barcelona, a més dels que tenen lloc en altres indrets.

—Entre les singularitats del protestantisme hi ha, segons quina sigui la confessió concreta, la poca o nul·la acceptació dels sacraments...

—En el cas de la branca a la qual pertanyo, només acceptem dues ordenances, perquè no en diem sacraments: el bateig i l’eucaristia, que en diem fracció o partiment del pa. Pel que fa al matrimoni, som partidaris que la gent es casi pel civil, que és el que realment té validesa, i després, si de cas, ratifiquin el seu jurament davant la congregació.

—Després de la guerra, els protestants van ser força perseguits aquí. Ara que la situació, sortosament, és ben distinta, com creieu que us percep la societat?

—Em sembla que hi ha, sobretot, una gran ignorància sobre nosaltres. Això és degut, en part, a la creixent indiferència religiosa que ha envaït el cos social, però també a la difusió insuficient de les nostres activitats.

—En un país llatí i de tradició catòlica com aquest, sentiu que jugueu una mica al camp contrari?

—Sempre. I també sentim que juguem, fins i tot, contra l’àrbitre, que és l’estat. L’estat espanyol és laic només en aparença, perquè el ritual ca-

tòlic, per exemple, és present en molts actes oficials.

—Les vostres esglésies, reben alguna mena de finançament públic?

—Cap, perquè no l’hem acceptat mai. Creiem que l’estat és una cosa i la religió una altra. Les nostres esglésies s’autofinancen, la qual cosa, és clar, comporta dificultats. Molts pastors, per exemple, no poden ser-ho a plena dedicació, perquè el seu sou el paga la comunitat, però aquesta arriba fins on pot. De tota manera, el fet de disposar d’unes estructures molt poc jeràrquiques ens permet anar fent i, a més, comporta molts altres avantatges.

—Amb la creació recent de la Secretaria de Relacions amb les Confessions Religioses, creieu que la Generalitat de Catalunya vol fer una política pròpia i més respectuosa en aquest sentit?

—L’actitud de la Generalitat, tot i que encara es mou amb una certa por al pes de la confessió dominant, és ben diferent de la del govern central. El president Pujol és el primer que ho demostra, i per això ha vingut a molts dels nostres actes. Ell va ser educat, com jo mateix, a l’Institut Alemany. Ens coneixem força, i sempre l’he admirat, entre moltes altres coses, perquè el fet de ser catòlic no l’impedeixi de tenir una gran independència de criteri. També crec que és un home obert el secretari de Relacions amb les Confessions Religioses, l’Ignasi Garcia Clavel.

—Com creieu que l’administració, i concretament la catalana, ha de gestionar la pluralitat religiosa del país?

—En primer lloc, crec que cal ser respectuós amb tothom. D’altra banda, en el diàleg permanent que cal que es mantingui amb cada confessió religiosa, han de quedar ben delimitats quins són els seus drets i quins els seus deures. La qüestió dels musulmans, ara tan candent, és un exemple clar en aquest sentit: hi ha d’haver plena llibertat de cultes, però també plena igualtat de tots els ciutadans davant la llei. També seria molt positiu que la llei de llibertat religiosa del 1980, que no s’aplica pas com caldria, fos desplegada per una llei del Parlament de

Catalunya. I és que és una broma que necessitis qualsevol cosa i hagis d'anar a Madrid perquè et segellin un paper.

—Mentre això no canviï, quines mancances hi observeu, entre els drets dels protestants a Catalunya?

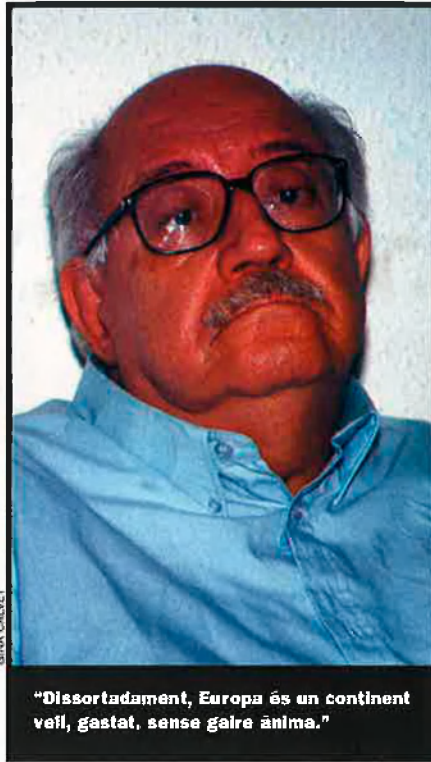
—Home, no voldria ara fer-ne el catàleg, però una de les principals és la presència als mitjans de comunicació. A Televisió de Catalunya, per exemple, només disposem d'un programa, *Néixer de nou*, al Canal 33, que s'emet únicament un diumenge al mes durant un quart d'hora. També hauríem de tenir una incidència molt més significativa a la ràdio pública, i no cal dir que la premsa, en general, ens fa poc cas, tot i que això varia segons el mitjà.

—En què consisteix el conveni marcat signat el 1998 entre la Generalitat i el Consell Evangèlic de Catalunya?

—Inclou diferents aspectes, entre els quals figuren la visita d'agents pastorals a les presons i el desplegament de la llibertat religiosa dins les escoles. En aquest sentit, si un nen o una nena són protestants i reben l'ensenyament de la religió, la Generalitat es compromet, si els pares ho demanen, a facilitar-los un professor evangèlic. Però el problema no és de professorat, que nosaltres en proveïm, sinó que hi ha molts pares que, en públic, no es volen retratar.

—Amb l'Església Catòlica catalana, fins a quin punt hi manteniu relacions de bon veïnatge?

—Les relacions no són dolentes, però es mouen estrictament en el pla individual, no pas institucional. En el meu cas, i a diferència de molts evangèlics, no he tingut mai fòbia als catòlics. Tinc molts amics que ho són, entre els quals hi ha molts capellans i fins i tot bisbes, i no ens hem barallat mai. En el camp dels estudis bíblics, per exemple, sóc un dels fundadors de l'Associació Bíblica de Catalunya (ABC), que tendeix bons ponts de diàleg entre protestants i catòlics. A través de l'ABC —de la qual n'ha sorgit la Bíblia Interconfessional—, tinc contactes amb monjos de Montserrat, amb caputxins, amb franciscans... Però sem-

GINA CALVET

"Dissortadament, Europa és un continent vell, gastat, sense gaire ànima."

pre de persona a persona, i cadascú des del que és ell mateix, perquè hi ha feina per a tothom.

—Trobeu que el món catòlic, esmor-teïts els efectes del Concili Vaticà II, va una mica a la deriva?

—El que és segur és que està passant una intensa crisi. Les darreres manifestacions del papa i del cardenal Ratzinger li fan més mal que bé. Quan Ratzinger presenta el document "Dominus Iesu", en el qual es proclama que "l'Església Catòlica és l'únic camí vàlid per aconseguir la salvació", torna a deixar ben clar el que sempre han mantingut, però és evident que això va contra l'ecumenisme que la jerarquia catòlica diu que vol fomentar.

—Malgrat tot, on creieu que es pot arribar, en el camí de l'ecumenisme? A una certa unitat doctrinal al llarg del segle XXI?

—D'això, mai. Cadascú que defensi el seus interessos, però que posi el cristianisme per damunt de tot. De fet, per a mi, parlar d'ecumenisme no té massa sentit. Nosaltres hem predicat sempre la interconfessionalitat, en el sentit que cada església és sobirana però es relaciona amb les altres comunitats en defensa d'uns interes-

sos superiors. Ho fem, per exemple, dins el Consell Mundial de les Esglésies, organisme que aplega més de tres-centes trenta confessions cristianes, però en el qual els catòlics només hi figuren com a observadors.

—Més diversitat, impossible...

—És una diversitat que correspon a la realitat. L'ecumenisme, tal com l'entén l'Església Catòlica, pretén la submissió de les altres confessions cristianes per la via de la integració, diguin el que vulguin. Per això és una llàstima que persones valuoses i de bona fe, com ara per exemple Joan Botam i els altres membres del Centre Ecumènic de Catalunya, continuïn propugnant una via de diàleg que es fa cada cop més difícil, tot i que alguns pastors protestants formin part, a títol individual, de l'entitat esmentada.

—El que no se li pot negar, a l'Església Catòlica, és la seva vocació universal. La té també el món protestant, que es troba tan fragmentat?

—La té igualment, no en tingueu cap dubte. Els evangèlics som tots diferents i tots iguals alhora, i som presents a tots els continents. Hi ha baptistes, per exemple, arreu del món, com també presbiterians o membres de les Assemblees dels Germans.

—Quin sentit de l'Evangeli ha de saber viure el protestantisme per a ser vigent en una societat que s'està estructurant sobre bases noves?

—L'aspiració a un canvi total de les actituds humanes, en el sentit d'un respecte absolut als altres, encara que siguin diferents.

—En molts sectors del món occidental, la indiferència progressiva vers la religió esdevé gairebé inevitable perquè correspon, potser, als signes del temps?

—Això passa, sobretot, a Europa, però no pas a altres latituds, on triomfen massa l'integrisme i el fanatisme. Dissortadament, l'uropeu és un continent vell, gastat, sense gaire ànima. A l'Europa d'avui hi manquen, entre d'altres coses, grans espiritualistes, és a dir, homes que visquin plenament la fe i sàpiguen transmetre-la als altres.

Joan Alcaraz